

Handhaving – zodat iedereen krijgt waar hij recht op heeft

1. Algemeen

Wat doet de SVB?

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) is een bron van kennis op het gebied van sociale zekerheid in Nederland. Eén op de vier Nederlanders is klant van de Sociale Verzekeringsbank. Elke Nederlander krijgt in zijn leven een keer te maken met de SVB. Bijvoorbeeld voor de kinderbijslag, het AOW-pensioen, een nabestaandenuitkering of een persoonsgebonden budget.

De SVB is hiermee ook een bron van sociale demografische gegevens. De SVB is er voor de hele Nederlandse bevolking, in binnen- en buitenland. De SVB voert regelingen uit voor overheidsorganisaties en adviseert deze organisaties.

Klantgerichtheid, rechtvaardigheid en deskundigheid staan voor de SVB centraal.

De SVB is verantwoordelijk voor onder meer:

- uitvoering van de Algemene OuderdomsWet;
- uitvoering van de Algemene KinderbijslagWet;
- uitvoering van de Algemene nabestaandenwet;
- uitvoering van de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG);
- uitvoering van de Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers (TAS);
- uitvoering van de Remigratiewet;
- beheer van het fonds Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (premienvrije pensioenopbouw voor werklozen boven de 40 jaar);
- uitvoering van regelingen voor het persoonsgebonden budget;
- uitvoering van de vrijwillige verzekering AWBZ;
- medewerking aan de Wet Werk en Bijstand (voor AOW'ers).

De SVB betaalt haar 4,8 miljoen klanten jaarlijks 28 miljard euro aan uitkeringen.

Waarom handhaving?

De SVB wil vóór alles een betrouwbare partner zijn voor haar klanten. Mensen kunnen er blindelings op vertrouwen dat zij van de SVB krijgen waar ze recht op hebben. Betrouwbaar betekent ook: op tijd betalen en klanten met respect tegemoet treden.

De SVB doet haar werk met gemeenschapsgeld, en gaat daar op een zorgvuldige en rechtvaardige manier mee om. De SVB doet er alles aan om ervoor te zorgen dat de juiste uitkeringen bij de juiste mensen terecht komen. Dat betekent in de eerste plaats: informeren. Zorgen dat mensen weten waar ze recht op hebben en waar ze aan moeten voldoen. De SVB doet dat onder meer via folders, de website en een magazine.

Het betekent ook: controleren. Zodat op tijd wordt gesignaleerd of mensen krijgen waar ze recht op hebben. En zodat ingegrepen kan worden als mensen geld krijgen waar ze geen recht op hebben. Want bij een zorgvuldig beheer van gemeenschapsgeld hoort ook dat je ervoor zorgt dat het geld niet op de verkeerde plaats terechtkomt. Het fundament van ons socialezekerheidsstelsel is solidariteit.

Dat fundament wordt aangetast als mensen er misbruik van maken.

Daarnaast openen de controles en vooral de analyses daarvan nieuwe perspectieven. De SVB is als geen ander op de hoogte van de samenstelling van de bevolking, en de mate waarin die bevolking een beroep doet op de sociale zekerheid. De SVB ziet ook welke verschuivingen hierin plaatsvinden. Dankzij die kennis is de SVB een waardevolle adviseur voor wetgevers en overheidsinstellingen.

Klanten informeren

De SVB vindt het van het grootste belang dat klanten weten waar ze recht op hebben. Voorlichting is dan ook een belangrijk instrument voor het handhavingsbeleid. De SVB probeert mensen zo goed mogelijk uit te leggen hoe wetten en regelingen in elkaar zitten. Zodat klanten weten wat er van hen verwacht wordt, en toekomstige klanten weten wanneer ze bij de SVB kunnen aankloppen.

Website

De website (www.svb.nl) is een belangrijk medium voor het overbrengen van informatie. Klanten en toekomstige klanten krijgen er eenvoudig en overzichtelijk uitgelegd hoe elke regeling in elkaar zit. Daarnaast staan er tips op voor klanten. Zo is in januari iedereen erop geattendeerd dat de Belastingdienst in sommige gevallen geld terugbetaalt aan mensen die een uitkering ontvangen.

Een minstens zo belangrijke functie van de website is dat klanten er, sinds 2006, direct uitkeringen kunnen aanvragen of gegevens kunnen wijzigen. Dit is mede mogelijk dankzij de invoering van de DigiD. Klanten kunnen dus sneller belangrijke zaken doorgeven aan de SVB. Overigens blijft het altijd mogelijk om gewoon een papieren formulier in te dienen. Dat kan van de site gedownload worden, maar klanten kunnen ook nog steeds gewoon bellen of langs gaan bij de SVB.

In 2007 wordt de website van de SVB verder geoptimaliseerd.

Brochures en folders

De SVB geeft voor iedere regeling die zij uitvoert verschillende folders uit. Deze zijn gericht op specifieke doelgroepen. Zo zijn er over de AOW folders voor mensen die in Nederland wonen en AOW krijgen, voor mensen die in het buitenland wonen en AOW krijgen, en voor mensen die in het buitenland wonen en nog AOW-aanspraken moeten opbouwen. Ook is er een speciale folder over de gevolgen van samenwonen voor uitkeringen. Iedereen krijgt dus de informatie die voor hem of haar interessant is, en niet méér. Jaarlijks maakt de SVB ook, per wet of regeling, een overzicht van de bedragen die in dat jaar gelden. Al deze folders zijn te downloaden via de site, en natuurlijk telefonisch te bestellen en af te halen bij de tien SVB-kantoren in het land. De meeste brochures zijn verkrijgbaar in verschillende talen.

Magazine

Twee keer per jaar geeft de SVB het magazine 'Uw AOW/Anw' uit. Dit magazine heeft een oplage van 1,9 miljoen exemplaren. Iedere klant krijgt er een toegestuurd. Het magazine bevat onder meer een aantal veelgestelde vragen, een interview met een AOW'er en natuurlijk de laatste ontwikkelingen en nieuwtjes. De tips die op de site worden gegeven voor bijvoorbeeld belastingteruggave, komen doorgaans ook in dit magazine terug, zodat elke klant er kennis van kan nemen.

Controleren of alles op de juiste plek terecht komt

Omdat de SVB met gemeenschapsgeld werkt, hoort daar ook een zorgvuldige toetsing en afweging bij. Het gaat immers om geld van de samenleving. Vandaar dat er, naast voorlichting, goed gecontroleerd wordt of niemand onterecht geld krijgt. Deze controles worden zo veel mogelijk uitgevoerd zonder dat de klanten er iets van merken. Dit is mogelijk doordat er vaak sprake is van uitwisseling van gegevens met andere administraties.

De SVB heeft vastgelegd hoe onderzoeken naar fraude moeten worden uitgevoerd. Daarbij wordt er altijd vanuit gegaan dat de klant met respect tegemoet wordt getreden. De SVB kijkt dan ook altijd of onderzoeken op de juiste manier worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door de mening van klanten daarover te vragen. Aan de hand van deze evaluaties wordt het handhavingsbeleid voortdurend bijgesteld. Daarnaast heeft de SVB een gedragscode opgesteld voor de sociaal rechercheurs.

Uitwisseling met andere organisaties

Bij de toekenning van uitkeringen zijn de persoonlijke omstandigheden van belang. Woont iemand samen of niet, heeft iemand bijverdiensten? Veel van dit soort gegevens zijn eenvoudig terug te vinden in andere gegevensbestanden. Via uitwisselingen met diverse instanties krijgt de SVB steeds beter zicht op de persoonlijke situatie van klanten. Deze werkwijze voorkomt dat de SVB klanten lastig valt met vragen over zaken die al bij andere instanties bekend zijn. De SVB geeft vervolgens de klant weer een overzicht van zijn gegevens, zodat die kan reageren als er iets niet klopt.

De SVB vergelijkt jaarlijks de eigen gegevens met de Gemeentelijke BasisAdministratie, de gegevens van de IB-groep (voor schoolgaande kinderen) en de gegevens van de Belastingdienst. Begin 2006 is het UWV begonnen met het bijhouden van de database Polisadministratie. Hierin worden maandelijks de gegevens van mensen met een baan bijgehouden. In 2007 verwacht de SVB deze gegevens ook te kunnen gebruiken. Dat betekent nog minder overlast voor de klant.

Inspelen op de klant

Medewerkers van de SVB volgen workshops, waar ze getraind worden in de manier waarop ze met klanten omgaan. Het is belangrijk dat dat correct, met respect, maar ook rechtvaardig gebeurt. Juist omdat heel veel verschillende mensen (van jong tot oud) klant zijn, moeten medewerkers weten hoe ze met die verschillen moeten omgaan. In de workshops komt de gedragscode aan de orde, en hoe je kunt signaleren dat er geld op verkeerde plaatsen terecht komt.

Vormen van aanvullend onderzoek

Huisbezoek

Als uit de gegevens van de SVB en andere instanties blijkt dat er onduidelijkheid is over een klant, dan gaat een medewerker van de SVB op huisbezoek. Dit gaat om een eenvoudige controle van gegevens. In deze gevallen stuurt de SVB een brief aan de klant waarin ze laat weten dat een medewerker van de SVB langs komt. Een andere vorm van huisbezoek is er meer gericht op om in zijn algemeenheid te controleren of de gegevens die bij de SVB bekend zijn nog wel kloppen. Hier hoeft er geen sprake te zijn van onduidelijkheid. We noemen dit de zogenaamde

onaangekondigde huisbezoeken. Deze huisbezoeken worden wel altijd aangekondigd in het magazine dat de SVB aan haar klanten stuurt.

De medewerker legitimeert zich voordat hij vragen gaat stellen. Als iemand het vervelend vindt om een onbekende in huis te laten dan probeert de SVB een nieuwe of andere afspraak te maken.

Uitgebreid onderzoek

Pas als na gegevensonderzoek en huisbezoek onduidelijkheden blijven bestaan, vindt een officieel onderzoek plaats door een sociaal rechercheur. Die doet dossieronderzoek en komt indien nodig langs voor een aanvullend huisbezoek. Onderdeel van een uitgebreid onderzoek kan een *huisbezichtiging* zijn. Uit een huisbezoek kan bijvoorbeeld blijken dat een huis bijna leeg is terwijl de klant zegt dat hij of zij er woont, of er kunnen juist aanwijzingen dat er meer mensen wonen terwijl de klant heeft opgegeven alleenstaand te zijn. De sociaal rechercheur vraagt dan aan de bewoner formeel toestemming om het hele huis te bezichtigen. De sociaal rechercheur zal vervolgens op zoek gaan naar bewijs voor andere dan de opgegeven leefomstandigheden. De bewoner geeft hiervoor schriftelijk toestemming.

Interventieteams

De SVB doet mee aan interventieteams die worden aangestuurd vanuit de overheid. In deze interventieteams werken verschillende instanties samen, zoals de Arbeidsinspectie, SVB, UWV en gemeenten. Ze controleren in bijvoorbeeld een bepaalde wijk op overtreding van verschillende wetten. Zo kan met één gezamenlijke actie worden gecontroleerd op zaken als illegale bewoning, uitkeringsfraude en illegale arbeid. Van drie onderzoeken is bekend dat het totale bedrag van terugvorderingen voor de SVB 363.720 euro bedraagt.

Steekproeven

De SVB verricht analyse en krijgt signalen vanuit de samenleving. Op basis daarvan wordt vastgesteld in welke groepen klanten er meer risico is op misbruik. Zo is in 2005 voor het eerst vastgesteld dat sommige mensen het adres van een camping opgeven als het adres waar ze alleen wonen, terwijl ze samen blijken te wonen. In 2006 is vervolgens een nieuw onderzoek gedaan op 27 campings. Van de 234 mensen die het adres van een camping opgaven, bleken er 58 samen te wonen zonder dat door te geven. De SVB heeft dan ook besloten de komende jaren de campings te blijven monitoren.

Onderzoek in het buitenland

Een steeds grotere groep klanten verblijft in het buitenland en ontvangt een AOW-pensioen, nabestaandenuitkering Anw of kinderbijslag. Contact met deze klanten is ingewikkelder dan in Nederland. Vanaf 1 januari 2000 is er de Wet Beperking Export Uitkeringen. Deze wet bepaalt dat de SVB alleen uitkeert aan mensen die in landen wonen waarmee Nederland een verdrag heeft afgesloten. In het kader van deze wet probeert de SVB zoveel mogelijk de gegevens van de uitkeringsgerechtigden te controleren bij één centrale instantie in het desbetreffende land waar de klant woont. In een aantal landen (onder meer Australië en Portugal) is dat inmiddels goed geregeld. In andere landen stuit dit op meer problemen.

De SVB heeft mede daarom een Controle Team Buitenland. Dit team bezoekt klanten en controlerende instanties in het buitenland. Steekproefsgewijs wordt bekeken of de uitkeringen die we in het buitenland uitbetalen, kloppen. Daarbij onderzoeken we

vooral de leefsituatie en neveninkomsten. Het CTB doet ongeveer vijf onderzoeken per jaar. In 2006 zijn bijvoorbeeld Australië, Portugal, Zweden, Griekenland, Aruba en de Nederlandse Antillen bezocht. In totaal werden 732 klanten bezocht. Bij 75 klanten bleken er onjuistheden in de gegevens te zijn waardoor er te veel en soms geheel ten onrechte werd betaald.

De SVB heeft attachés voor sociale zaken in Turkije, Marokko, Suriname en Spanje. Ook zij helpen bij de onderzoeken in de desbetreffende landen. Sinds 2002 onderzoekt de SVB bijvoorbeeld in Marokko en Turkije intensiever of de kinderen waarvoor de ouders kinderbijslag ontvangen, daar ook daadwerkelijk onderwijs volgen. Dit omdat gebleken is dat de gegevens vaak niet kloppen. In 2006 heeft het onderzoek in Marokko bijvoorbeeld aan het licht gebracht dat tientallen kinderen naar een andere school gingen dan ze hadden opgegeven. Omdat de opgegeven school bijzonder onderwijs gaf, kregen de ouders daarvoor extra kinderbijslag. In 2006 controleerde de SVB 618 kinderen, waarvan 45 (7.3%) niet naar school bleken te gaan en bij 30 (4.9%) kinderen andere gegevens niet klopten.

2. Fraude

Wat is fraude?

Als je controleert of iedereen krijgt waar hij recht op heeft, stuit je onvermijdelijk ook op klanten waarbij dat niet het geval is. Gemakshalve worden vaak alle gevallen waarin een uitkering wordt verlaagd of teruggevorderd, bestempeld als fraude. Zo zwart-wit ligt het echter niet.

De officiële definitie van fraude is: 'al het handelen dat opzettelijk in strijd is met de sociale verzekeringswetten en waarmee de betrokken persoon zich opzettelijk bevoordeelt'. Maar de SVB maakt hierin wel een onderscheid.

Administratieve normoverschrijding

Als iemand vergeet om door te geven dat hij bijvoorbeeld is gaan samenwonen of extra inkomsten heeft, is deze persoon formeel schuldig aan administratieve normoverschrijding. In de voorwaarden van de SVB is vastgelegd dat iemand binnen vier weken na de ingangsdatum melding moet maken van een verandering, bijvoorbeeld samenwonen of stoppen met de studie.

Strafrechtelijke normoverschrijding

Dit zijn alle handelingen die voldoen aan de omschrijving van een strafbaar feit. In een richtlijn van het College van Procureurs Generaal is vastgesteld dat de SVB alleen opsporing verricht als er sprake is van strafbare feiten met een bedrag hoger dan € 6.000,-.

Ook bij de aanpak van 'fraude' is klantgerichtheid belangrijk. Een groot deel van de administratieve normoverschrijdingen wordt gepleegd door mensen die helemaal niet wisten dat ze wijzigingen moesten doorgeven, of dat niet binnen een termijn van vier weken hebben gedaan. De SVB onderzoekt in deze gevallen of er sprake is van opzet, en behandelt de klanten dan ook met de bijbehorende coulance (zie ook de beschrijving van de opgelegde straffen). Pas als er overduidelijke signalen zijn dat er opzettelijk gegevens verzwegen worden, worden zwaardere middelen ingezet als een onderzoek door een sociaal rechercheur of een huisbezoeking.

In welke gevallen kan het misgaan?

Samenwonen

Als je samenwoont, krijg je een lagere AOW-uitkering dan wanneer je alleen woont. Mensen met een Anw-nabestaandenuitkering verliezen die helemaal als ze een gezamenlijke huishouding voeren. De meeste onterechte uitkeringen worden verstrekt aan mensen die niet hebben doorgegeven dat ze een gezamenlijke huishouding voeren. Als twee mensen samenwonen en de een betaalt de ander huur, dan is er sprake van een 'commerciële relatie' en gaat de uitkering niet omlaag. Wel wordt intensief gecontroleerd op dergelijke commerciële samenwoningsvormen. Samenwoonfraude (of: leefvormfraude) is met 62% de voornaamste vorm van opzettelijke fraude.

In 2007 is voor de AOW een nieuwe zorgregeling ingevoerd. Mensen die gaan samenwonen omdat de een voor de ander moet zorgen, krijgen beiden een alleenstaandenuitkering. Voorwaarde hiervoor is wel dat ze allebei hun eigen huis aanhouden (ook al wordt dus maar in één huis daadwerkelijk gewoond).

Inkomsten

In een kwart van het aantal gevallen gaat het om het niet doorgeven van inkomsten. Bijverdiensten hebben gevolgen voor verschillende uitkeringen:

- de partnertoeslag van de AOW. Bij de AOW-uitkering zelf kun je onbeperkt bijverdienen. Als je een partner hebt die jonger is dan 65 jaar, krijg je voor deze partner een toeslag. Hierop wordt gekort als er sprake is van extra inkomsten uit arbeid.
- De Anw-nabestaandenuitkering: een deel van het inkomen uit werk wordt verrekend met de Anw-uitkering. Ontvang je een andere uitkering, bijvoorbeeld WAO of WW, dan wordt het totale bedrag van die uitkering gekort op de Anw-uitkering. Alleen inkomsten uit bijvoorbeeld een nabestaandenpensioen of beleggingen hebben geen invloed op de hoogte van de Anw-uitkering.
- Kinderbijslag: kinderen van 16 en 17 jaar mogen maar een beperkt bedrag bijverdienen (zo'n 400 euro netto per maand). Verdienen ze meer, dan wordt dat bedrag in mindering gebracht op de kinderbijslag.

Informatie over studie en adres

Voor de hoogte van de kinderbijslag, vooral voor kinderen van 16 en 17 jaar, is mede bepalend of zij nog naar school gaan. Regelmatig laten mensen na om te melden dat hun kind van studie is veranderd of helemaal niet meer naar school gaat. Ook wordt lang niet altijd doorgegeven dat een uitwonend kind weer thuis is komen wonen. Voor uitwonende kinderen kan soms dubbele kinderbijslag worden aangevraagd, voor thuiswonende kinderen is dit niet mogelijk. De dubbele uitkering loopt dan te lang door.

Fraude in perspectief

In 2006 heeft de SVB in 4.447 gevallen een fraudeonderzoek uitgevoerd (tegen 3.480 in 2005). Een groot deel van de onderzochte gevallen blijkt echter geen fraude te zijn. In 297 zaken werd aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Hierbij waren 505 personen betrokken (541 in 2005). Het totale schadebedrag was in 2006 7,6 miljoen euro. In 2005 was dat nog 8,7 miljoen euro.

Hoe worden overtredingen bestraft?

Terugvordering

Of de fraude nu wel of niet opzettelijk was: in principe moet iedereen die te veel geld heeft gekregen dit terugbetalen. De medewerkers van de SVB bekijken ieder geval afzonderlijk. In een aantal gevallen is het mogelijk een uitzondering te maken m.b.t. de terugbetaling.

Waarschuwing

In een relatief groot deel van de gevallen wordt alleen een waarschuwing gegeven. Dit gebeurt als de overtreding is geconstateerd voordat daadwerkelijk is uitbetaald, en als het om een klein bedrag gaat.

Een waarschuwing blijft twee jaar van kracht. Is iemand binnen die periode nog een keer nalatig, dan wordt wel direct een boete of maatregel opgelegd.

Boete

In ongeveer vijftien procent van de gevallen wordt het terug te vorderen bedrag verhoogd met een boete. De basisboete is vijftien procent van het bedrag dat te veel betaald is, met een minimum van € 45,-.

Het kan zijn dat de boete omlaag gaat. Het gebeurt dat klanten de gewijzigde omstandigheden uit zichzelf melden, maar niet binnen de termijn van 4 weken. Omdat er dan duidelijk sprake is van een misverstand en de klant wel te goeder trouw is, is het mogelijk dat de boete wordt gehalveerd. (Overigens: wie een controleur voor de deur aantreft en dan alsnog de feiten meldt, komt niet in aanmerking voor verlaging van de boete.)

Verder houdt de SVB bij het opleggen en innen van de boete altijd rekening met de financiële en sociale omstandigheden van de klant. Mensen die in zware financiële omstandigheden verkeren, worden niet gedwongen tot in lengte van jaren af te betalen. In de beleidsregels zijn kortingsregelingen vastgelegd; kort gezegd betekent dit meestal dat een boete vijf jaar na oplegging vervalt, als aangetoond is dat de klant het echt niet kan betalen.

In 2006 zijn 8.766 boetes opgelegd voor 883.230 euro.

Maatregel

De SVB heeft ook de mogelijkheid een maatregel op te leggen. Dit betekent dat de uitkering geheel of gedeeltelijk wordt stopgezet. Het stopzetten van de uitkering kan voor bepaalde of onbepaalde tijd zijn. Zo'n maatregel kan niet samen met een boete worden opgelegd. Wel moet uiteraard de te veel ontvangen uitkering worden terugbetaald.

In 2006 is in 16.719 gevallen een maatregel opgelegd.

Schorsing

In sommige gevallen reageert een klant niet op het verzoek om aanvullende informatie te geven. Dat betekent helemaal niet dat er sprake is van fraude, maar er kan dan ook niet vastgesteld worden of een uitkering terecht is. De uitkering wordt dan geschorst. Als de klant er niets aan kon doen (bijvoorbeeld als de controlerende instantie in het buitenland de gegevens niet heeft doorgegeven) dan wordt de uitkering met terugwerkende kracht van 1 jaar alsnog voortgezet.

Aangifte

In 2006 is in 297 gevallen aangifte gedaan. Dat betekent dat het openbaar ministerie onderzoekt of er een strafbaar feit gepleegd is. Dat er aangifte wordt gedaan, betekent overigens niet dat de SVB geen eigen sancties meer neemt. De schuldige aan deze zware vorm van opzettelijke fraude moet het teveel ontvangen bedrag terugbetalen en krijgt een boete of maatregel opgelegd.

3. FEITEN EN CIJFERS

Wat zijn de resultaten?

Fraude

In 2006 heeft de Sociale Verzekeringsbank meer fraudeonderzoeken uitgevoerd, maar is er minder fraude geconstateerd.

De SVB is in 2006 bij circa 0,001% van haar klanten een fraudeonderzoek gestart. Er zijn het afgelopen jaar 4.447 fraudeonderzoeken uitgevoerd (tegen 3.480 in 2005). Een groot deel van de onderzochte gevallen blijkt echter geen fraude te zijn. Slechts in 349 zaken werd fraude aangetoond (373 in 2005) en in 297 zaken werd aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie (323 in 2005). Hierbij waren 505 personen betrokken (541 in 2005). Het totale schadebedrag was in 2006 7,6 miljoen euro. In 2005 was dat nog 8,7 miljoen euro.

Preventieve handhaving

In totaal hebben er in 2006 792.311 onderzoeken plaatsgevonden (785.646 in 2005). Dit aantal is de optelsom van alle onderzoeken, dus ook de elektronische uitwisseling van gegevens met bijvoorbeeld de Belastingdienst.

In 172.683 gevallen ging de SVB over tot terugvordering. In 2005 was dat nog bij 139.359 gevallen. In 22.045 gevallen heeft onderzoek ertoe geleid dat de uitkering is aangepast. Het gaat daarbij lang niet in alle gevallen om een verlaging van de uitkeringen. 2.795 mensen kregen na het onderzoek juist een hogere uitkering. Zij waren zich er niet van bewust dat ze recht hadden op meer geld, maar kregen dat alsnog. Ook dat is rechtmatigheid voor de SVB.

Als mensen te veel geld krijgen van de SVB, dan wordt dat vrijwel nooit veroorzaakt door kwade opzet (zie onder '*Fraude*'). Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat de klant na overlijden een maand AOW krijgt doorbetaald. In zo'n geval vindt ook terugvordering plaats. Wanneer dat echter niet zou gebeuren, en de uitkering loopt door, dan kunnen nabestaanden in de problemen komen. De handhaving van de SVB is dus niet alleen in het belang van de samenleving als collectief, maar ook in het belang van het individu.

Kosten

Het handhavingsbeleid van de SVB kost jaarlijks zo'n 8 miljoen. Dat is een zinvolle investering, want het zorgt ervoor dat het gemeenschapsgeld dat aan de SVB is toevertrouwd, op de juiste plaats terecht komt. In 2006 is 8.9 miljoen aan onterechte uitkeringen teruggevorderd in het kader van de handhaving. Daar staat tegenover dat voor 2.7 miljoen aan uitkeringen is verhoogd. Sommige onrechtmatige uitkeringen zouden nog jaren hebben kunnen doorlopen. Nemen we die kosten mee in de berekening, dan levert dit een bedrag van 135 miljoen op. Uitgangspunt van de SVB blijft overigens te allen tijde dat het beschikbare geld op de juiste plaats terecht komt. Het is dus niet zo dat de SVB aan een besparingsdoelstelling moet voldoen.

Handhaving in cijfers

Uitkeringen Sociale Verzekeringsbank

Soort uitkering	Aantal uitkeringen	Bedrag
AOW	2,5 miljoen	23 miljard
Kinderbijslag	1,9 miljoen	3 miljard
Anw	135000	1,5 miljard
Overig	235000	344 miljoen
<i>Totaal</i>	<i>4,8 miljoen</i>	<i>28 miljard</i>

Uitwisseling inkomensgegevens Belastingdienst 2006

	gemeld		inkomen aangepast		nabetaald			teruggevorderd		
	aantal		aantal	%	aantal	%	€	aantal	%	€
AOW	182.485		211	0,12	112	0,06	66.322	982	0,54	1.895.600
Anw	153.013		446	0,29	205	0,13	242.197	931	0,61	1.240.587
Totaal	335.498		657	0,20	317	0,09	308.519	1.913	0,57	3.136.187

Gegevensuitwisseling met GBA : AOW

	gemeld aan GBA		onderzocht door SVB		gezamenlijke huishouding		teruggevorderd		
	aantal		aantal	%	aantal	%	aantal	%	€
2002	269.526		12.408	4,6	890	7,2	713	80,1	1.268.235
2003	264.335		11.066	4,2	1.101	9,9	742	67,4	1.849.486
2004	284.935		14.392	5,1	975	6,8	699	71,7	1.582.539
2005	267.404		12.803	4,8	872	6,8	512	58,7	1.133.198
2006	274.636		12.232	4,5	841	6,9	514	61,1	1.034.256

Gegevensuitwisseling met GBA : Anw

	gemeld aan GBA		onderzocht door SVB		gezamenlijke huishouding		teruggevorderd		
	aantal		aantal	%	aantal	%	aantal	%	€
2002	131.523		5.472	4,2	1.206	22,0	916	76,0	2.890.401
2003	125.117		4.146	3,3	920	22,2	684	74,3	1.906.625
2004	128.033		4.482	3,5	902	20,1	587	65,1	1.938.400
2005	115.396		3.364	2,9	619	18,4	296	47,8	1.002.148
2006	113.354		3.624	3,2	663	18,3	392	59,1	976.778

Gegevensuitwisseling met IB-Groep

	berichten	niet "glad" verwerkt
2002	250.161	43.563
2003	260.159	39.941
2004	265.499	40.305
2005	232.728	69.943
2006	415.222	64.131

Resultaten opsporing

	fraude onderzocht		fraude aangifte		
	zaken	personen	zaken	personen	€ schade
AOW	2.260	2.888	148	261	3.183.438
Anw	1.160	1.417	142	234	4.339.515
AKW	1.001	1.050	7	10	58.093
Overig	26	29	0	0	0
2006	4.447	5.384	297	505	7.581.047
2005	3.480	4.580	323	541	8.708.539

Aandeel soorten fraude in aangiften

	2006			2005		
	%	€ totaal	€ gem.	%	€ totaal	€ gem.
samenwonen	62	5.602.587	18.249	58	5.512.715	17.174
inkomen	28	1.146.331	8.367	28	1.697.028	11.092
overig	10	832.129	17.705	14	1.498.797	18.735
totaal	100	7.581.047	15.440	100	8.708.539	15.719

Normovertredingen

	AOW	Anw	AKW	Totaal
boetewaarschuwingen	999	432	24.191	25.622
maatregelwaarschuwingen	602	75	2.015	2.692
boeten	1.795	816	6.155	8.766
maatregelen	1.936	873	13.910	16.719
aangiften (zaken)	148	142	7	297
totaal 2006	5.480	2.338	46.278	54.096
totaal 2005	5.427	2.655	43.618	51.700

Bronnen fraudesignalen

	AOW	Anw	AKW	Overig	2006	2005
medewerkers SVB	617	381	426	9	1.433	962
controle team buitenland	8	3	0	0	11	8
interventieteam onderzoeken	230	113	241	0	584	181
inkomensonderzoeken AOW/Anw	111	115	2	1	229	321
samenwoononderzoeken AOW/Anw	795	289	8	0	1.092	684
steekproef onderzoek AKW	0	0	42	0	42	7
totaal interne signalen	1.761	901	719	10	3.391	2.163
individuele burgers	389	208	51	10	658	762
andere instanties	110	51	231	6	384	555
totaal externe signalen	499	259	282	16	1.056	1.317
totaal	2.260	1.160	1.001	26	4.447	

Terugvorderingen AOW

	terugvorderingen	Mln €	€ gemiddeld per terugvordering
2002	124.166	45	366
2003	120.850	50	411
2004	113.589	52	459
2005	103.585	46	444
2006	128.022	44	346

Terugvorderingen Anw

	terugvorderingen	Mln €	€ gemiddeld per terugvordering
2002	37.568	33	882
2003	36.615	33	910
2004	33.564	34	1.017
2005	24.743	23	910
2006	32.752	23	708

Terugvorderingen kinderbijslag

	terugvorderingen	Mln €	€ gemiddeld per terugvordering
2002	10.414	6	596
2003	10.712	6	552
2004	10.946	7	606
2005	11.031	6	535
2006	11.909	6	493

Terugvorderingen alle wetten

	terugvorderingen	Mln €	€ gemiddeld per terugvordering
2002	172.148	85	493
2003	168.177	89	529
2004	158.099	93	588
2005	139.359	77	549
2006	172.683	73	425

Amstelveen, 19 februari 2007